

2) у галузі цивільного, сімейного, трудового законодавства прогалини переборюються такими способами: аналогія закону; аналогія права; субсидіарне застосування норм права (міжгалузева аналогія). Субсидіарне застосування норм права – вирішення справи або окремого юридичного питання за відсутності норми в певній галузі права відбувається за допомогою додаткового використання норм іншої спорідненої галузі права (міжгалузева аналогія). Наприклад, у ст. 8 Сімейного кодексу субсидіарність виражається в такому: майнові відносини між подружжям, батьками та дітьми, іншими членами сім'ї та родичами, які не врегульовані Сімейним кодексом, регулюються відповідними нормами Цивільного кодексу України, якщо це не суперечить суті сімейних відносин. У ст. 12 Сімейного кодексу

також закріплюється необхідність використання права застосувачем приписів Цивільного кодексу при визначенні строків, установлених у Сімейному кодексі. Тут міжгалузева аналогія не забороняється.

Потрібно знати, що в деяких галузях права субсидіарне застосування норм цивільного права скасовано самим законодавцем, а в інших випадках, незважаючи на відсутність прямої заборони в законодавстві, воно неприпустиме. Так, до норм власне трудового, сімейного, екологічного права загальні положення цивільного права в порядку субсидіарності не можна застосовувати. Субсидіарне застосування можливе лише до правових норм, включених як додаткові до приписів законодавчих актів про сімейні, трудові і деякі інші відносини.

Практика свідчить, що регулювання суспільних відносин будь-якою галуззю права здійснюється здебільшого лише власними галузевими засобами. Субсидіарне застосування норм права є винятком із загального правила [2, с.21].

Однак варто пам'ятати, що рішення, прийняті на підставі аналогії права або аналогії закону, не можуть відігравати роль загальної норми права, яка застосовується для всіх. Воно стосується винятково даного конкретного випадку.

Прогалини в законодавстві повинні усуватися в процесі правотворчості шляхом внесення змін і доповнень до законів, видання нових, досконаліших юридичних актів.

Прогалини в праві є неминучим явищем у сучасному суспільстві, адже виникає велика кількість правовідносин, які потребують регулювання, а законодавство не може йти в ногу з часом.

Тому виникли такі поняття, як аналогія права і аналогія закону, які вважають шляхами подолання цих проблем. На практиці виникають такі ситуації, коли суд не може знайти нормативно-правовий акт, який регулює той чи інший спір. Звичайно, виходом з даної ситуації може бути створення нового акту, однак це складна і довга процедура, а справа потребує негайного вирішення. Тому застосовується аналогія права або аналогія закону, що полягає у використанні норм права або нормативно-правового акту, що регулює подібні відносини. Але це має бути аргументоване рішення.

Отже, прогалини в праві є невід'ємною складовою сучасного правового життя, однак цю проблему, як і всі інші можна вирішити.

Список використаних джерел:

1. Погребняк С. Прогалини в законодавстві та засоби їх подолання / С. Погребняк. // Загальні проблеми правової науки. – 2013. – №1. – С. 13.
2. Клім С. І. Аналогія закону у цивільному праві України : автореф. дис. на здоб. наук.ступ. канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 / С. І. Клім. – Одеса, 2012. – 21с.
3. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV (Редакція станом на 01.09.2015) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/161815>
4. Шевченко Т. В. Прогалини в законодавстві, способи усунення і подолання / Шевченко Т. В. // Розбудова держави і права: питання теорії та конституційної практики. – 2013. – С. 4.

**Совтан Юлія Василівна курсант 2
курсу ННІФПСКМ НАВС
Науковий керівник: Лапка О. Я.
доцент кафедри конституційного та**

СУЧАСНИЙ ТИП ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Політична система України перебуває на стадії розвитку всіх її компонентів, наповнення її функцій новим змістом, що відповідає статусу незалежної самостійної держави. Суперечливий характер її розвитку виявляється в повільних темпах політичної структуризації суспільства, незавершеності процесів виникнення багатопартійності та партійних систем, прагненнях використати політичні цінності минулого без урахування змісту і специфіки політичного розвитку України на сучасному етапі.

Сьогодні у нашій державі відбувається активний процес становлення нового типу політичної системи. Для політичної системи України притаманні такі ознаки: перехід від не правового до правового типу; легітимність для більшості населення; миролюбство та не агресивність; система, яка поки що не здатна забезпечити зростання рівня й якості добробуту усіх основних верств населення, але яка зберігає елементи «соціальної держави»; світськість (на відміну від релігійної чи атеїстичної); етатизованість (одержавлена); система з недостатньо високим інтелектуальним рівнем політики; система з політичним домінуванням олігархічних соціальних верств.

Основні причини недосконалості політичної системи полягають у наступному:

1. Істотною ознакою владно-політичної функції політичної системи України є *недорозвинутість форм політичної конкуренції і конструктивної співпраці* внаслідок збереження рецидивів тоталітарної політичної культури, незрілих елементів громадянського суспільства, мафіозних каналів розподілу ресурсів на базі державного монополізму в економіці і державного протекціонізму в політиці.

2. Дестабілізаційні процеси, що виявляються через конфлікти між гілками влади, політичними блоками, центром і регіонами, а також через різку майнову диференціацію, свідчать про *низьку стабілізаційну спроможність* політичної системи в Україні.

3. Політична система в Україні визначається дуже *низькою здатністю до соціальних новацій*, і як наслідок цього, реформи в державі проходять повільно, незбалансовано і супроводжуються великими соціальними втратами. Державні органи та політичні організації часто стають заручниками інтересів могутніх номенклатурних угруповань.

4. *Управлінська функція політичної системи в Україні неефективна* з огляду назбереження, в більшості випадків, структури і функцій старого апарату, принципів і методів старої кадрової політики, а також мотиваційного механізму до праці.

Політична система лише тоді може забезпечувати вільний розвиток особи і суспільства, коли її інститути функціонують у рамках правової системи.

5. *Відсутня цілісна концепція реформування правової системи* (у правовій системі домінують інтереси державної бюрократії, фінансової і комерційної олігархії, а не суспільні).

Незважаючи на усі недоліки формування та функціонування нинішня політична система не тільки покликана забезпечити реформування усіх сфер суспільного життя, а й сформувати модерну політичну націю. В Україні цей процес перебуває на початковій стадії, тому що: поперше, Україна ще не витворила власної моделі національної економіки; по-друге, не сформувалась владна еліта як суб'єкт модерних національних цінностей; по-третє, не створено політичний механізм національної консолідації; по-четверте, не відтворені в повному обсязі традиційні національні цінності, не освоєні модерні процедури культуротворчості у галузі науки і освіти.

Тому пріоритетними у політиці владних структур в царині формування модерної української нації повинні стати проблеми її консолідації навколо цінностей громадянського суспільства, поєднаних з сучасною українською культурою. Акцент на етнокультурних пріоритетах у їхньому традиційному вигляді, поза контекстом реформування економічної, політичної, правової і культурної систем, може призвести тільки до дискредитації національної ідеї.

Основними, конституційно-правовими напрямками формування і розвитку політичної системи України на сучасному етапі залишаються: побудова демократичної соціально-правової держави;

утвердження громадянського суспільства; подальший розвиток і вдосконалення політичних відносин, політичних принципів та норм; зростання політичної свідомості та політичної культури суспільства і особи; вдосконалення діяльності засобів масової інформації.

Проаналізувавши сучасний стан політичної системи в Україні, можна визначити її типологічні ознаки. З погляду формаційного підходу, політична система України є посткомуністичною, де в еклектичній формі поєднуються елементи старої командноадміністративної, олігархічної та сучасної демократичної систем.

До елементів командно-адміністративної системи можна віднести: збереження структури і функцій старого адміністративного апарату; пристосування ряду форм і процедур радянської системи права до ринкових умов.

До елементів політичної олігархічної системи можна віднести: тіньові доходи можновладців за рахунок створення пільгових податкових, кредитних та інших умов для паразитичного збагачення номенклатурних кланів, залежність засобів масової інформації не від масового споживача, а від кланових угруповань.

До нової демократичної системи слід віднести конституційні засади функціонування органів влади, поступове створення механізму протидії і стримувань та правове забезпечення можливості судового захисту прав громадян, розвиток громадських і політичних організацій.

За культурологічним підходом політична система України набула пріоритетних рис східноправославної цивілізації, де сильно була розвинута державна бюрократія та ідеологічна обробка населення церквою і державою, а широкої громадської ініціативи не було. Політичні системи інших країн (Болгарії, Сербії, Росії, Білорусії), котрі також виростили на ґрунті даної культурної традиції, проявляють значно менший реформістський потенціал, ніж політичні системи країн, що своїми традиціями сягають у західну (католицько-протестанську) культуру, але зате масштабно мафізуються.

З погляду масштабу і характеру реалізації основних функцій у суспільстві політична система України поєднує елементи адміністративно-командної, змагальної і соціопримирливої систем. Конституція закріпила ідеал соціопримирливої системи. Однак на практиці здійснити його в нинішніх умовах надзвичайно важко, оскільки затягнувся процес ринкових трансформацій і збереглися радянські механізми соціального захисту населення, дещо модифіковані до нових умов.

**Торяник Андрій Сергійович,
курсант 3 курсу ФПФСП НАВС
Науковий керівник: Пендюра М. М.
доцент кафедри загальноправової
та гуманітарної підготовки
ФПФСП НАВС, кандидат
юридичних наук, доцент**

ЕТНІЧНИЙ СЕПАРАТИЗМ І ПРЕДЕНТИЗМ ЯК ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НАЦІЙ НА САМОВИЗНАЧЕННЯ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

У сучасному світі існує багато етнічних держав, тому перед державною владою постає складна проблема врахування етнонаціональних особливостей. Кожен етнос прагне до реалізації своїх інтересів у багатьох сферах економічній, політичній, культурній. Характер інтересів етнічних спільнот та інтенсивність у їх досягненні визначається статусом місцем, яке займає етнос у суспільстві. Якщо етнічна група відчуває себе ущемленою в тих чи інших правах, вона прагне підвищити свій статус, таким чином реалізуючи право на самовизначення. Іноді достатньо здобуття автономії у складі держави чи усунення дискримінації за етнічною ознакою у всіх сферах суспільства.

Сучасний світ продукує багато ідентичностей, серед яких однією з найбільш усталених і найменш підвладних трансформаціям є етнічна ідентичність. Належність індивіда до певного етносу усвідомлюється змалку, а прагнення захистити інтереси свого етносу найчастіше актуалізується у кризові періоди. Етнополітичні процеси багато в чому визначають динамічну картину сучасного